

Suomen nuoret lesket ry:n
toiminnan linjaukset
2018 - 2022

Sisällys

Sisällys.....	2
Visio.....	3
Toiminta-ajatus	3
Arvot.....	3
Toiminta.....	3
Toimintaympäristö.....	4
Sidosryhmät	4
Yhteistyöverkostot ja yhteistyökumppanit	4
Viestinnän periaatteet	6
Tavoitteet	6
Toiminnan arviointi	7
Hallinto ja talous.....	8
Jäsenyys	8
Vertaistukitoiminta.....	9
Vapaaehtoistoiminta.....	10
Vaikuttamis- ja asiantuntijatoiminta	10
Vaikuttamistoiminnan keskeiset aiheet.....	11
Nykytilan arviointi ja toiminnan linjausten suunta.....	15
Suomen nuoret lesket ry:n SWOT-analyysi	17

Visio

Suomen nuoret lesket ry on tunnettu ja arvostettu leskien ja leskiperheiden vertaistuki-, asiantuntija- ja vaikuttamistoiminnan järjestö. Yhdistys tarjoaa säännöllistä ja laadukasta valtakunnallista vertaistukitoimintaa.

Toiminta-ajatus

Suomen nuoret lesket ry:n toiminta-ajatus on: **Vertaistuesta voimaa surun keskellä.** Yhdistyksen tavoitteena on tarjota leskille ja heidän lapsilleen mahdollisuuden tavata samassa elämäntilanteessa olevia sekä saada tukea suruun ja leskeyteen liittyvissä asioissa.

Arvot

TASA-ARVOISUUS

Toiminta on tasa-arvoista ja avointa kaikille leskeytyneille parisuhteen muodosta ja perhetilanteesta riippumatta.

SITOUTUMATTOMUUS

Toiminta on uskonnollisesti, aatteellisesti ja poliittisesti sitoutumatonta.

VERTAISUUS

Leskille ja leskiperheille suunnattu toiminta pohjautuu vertaistukeen.

VAPAAEHTOISUUS

Yhdistyksen vertaistukitoiminta on osittain vapaaehtoisten toteuttamaa ja heillä on tärkeä rooli yhdistyksen toiminnassa.

LUOTTAMUKSELLISUUS

Yhdistyksen vertaistukitoiminta perustuu luottamuksellisuuteen, joka koskee sekä toimintaa ohjaavia että toimintaan osallistuvia.

Toiminta

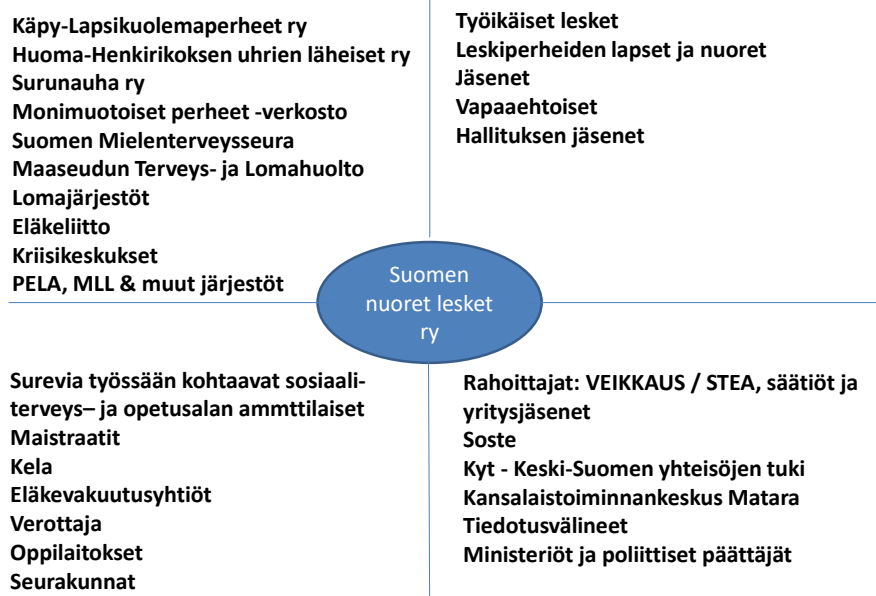
Suomen nuoret lesket ry on työikäisten leskien ja leskiperheiden vertaistukiyhdistys, joka järjestää vertaistukitoimintaa ja tarjoaa neuvontaa leskeyteen liittyvissä asioissa. Suomen nuoret lesket ry pyrkii vaikuttamaan leskien ja leskiperheiden oikeudelliseen ja taloudelliseen asemaan liittyviin epäkohtiin. Yhdistys toimii myös kokemusasiantuntijana ja kouluttajana leskeyteen liittyvissä asioissa.

Yhdistyksen tärkeimmät toimintamuodot ovat: vertaistukiryhmät, vertaistukiviikonloput, verkkoyhteisö, vertaistukipuhelin, neuvonta, tukimateriaalit ja vaikuttamistoiminta. Yhdistys välittää myös erilaista suruun, leskeyteen ja surevan tukemiseen liittyvää tukimateriaalia.

Toimintaympäristö

Suomen nuoret lesket ry:n on valtakunnallinen yhdistys, jonka toiminta-alueena on koko maa. Yhdistyksen toiminnan kohderyhmänä ovat työikäiset lesket ja leskiperheet, leskiä ja leskiperheitä työssään kohtaavat ammattilaiset sekä leskien lähiverkostot. Vaikuttamistoimintaa tehdään leskeytymiseen liittyvien juridisten, taloudellisten ja tukipalvelujen saatavuuteen liittyvien epäkohtien poistamiseksi. Vaikuttamistyön kohderyhmät ovat poliittiset päättäjät ja lainsäätäjät sekä palvelujärjestelmän toimijat.

Sidosryhmät

Yhteistyöverkostot ja yhteistyökumppanit

Suomen nuoret lesket ry:n tärkeimmät yhteistyöverkostot ovat Monimuotoiset perheet verkosto ja surujärjestöt. Surujärjestöjen verkostoon kuuluvat Käpy-Lapsikuolemaperheet ry, Huoma-Henkirikoksen uhrien läheiset ry, Surunauha ry ja Suomen nuoret lesket ry. Surujärjestöjen kanssa järjestetään mm. Surukonferenssia ja yhteisiä koulutuksia. Muita yhteistyökumppaneita surukonferenssiyhteistyössä ovat Tampereen yliopisto, Suomen

Mielenterveysseura, Suomalaisen Kuolemantutkimuksen Seura ja Kirkkohallitus. Suomen Mielenterveysseuran kanssa yhteistyötä tehdään lisäksi lasten sururyhmien järjestämisessä ja leskiperheiden kurssien tiedotuksessa.

Surujärjestöillä on yhteinen STEA:n rahoittama *Surevan kohtaaminen* -hanke. Hanke on jatkoa Käpy ry:n Kokemuskouluttajat hankkeelle. Kokemuskouluttajien kouluttamisen lisäksi hankkeessa luodaan internettiin laaja tietopankki, josta löytyy tietoa surevan kohtaamisesta ja tukemisesta sekä eri tahojen tarjoamasta vertaistukitoiminnasta. Hankkeen rahoitus on vuosille 2018–2020 ja siinä työskentelee kaksi kokoaikaista ja yksi osa-aikainen työntekijä. Hanketta hallinnoi Käpy-Lapsikuolemaperheet ry.

Monimuotoiset perheet verkosto koostuu kymmenestä itsenäisestä perhejärjestöstä, joita yhdistää se, että kaikkien kohderyhmät poikkeavat jotenkin oletetusta perhemallista ja niillä jotakin huomautettavaa siitä, kuinka suomalainen perhelainsäädäntö ja palvelujärjestelmä huomioivat perheiden monimuotoisuuden. Monimuotoiset perheet verkostoon kuuluvat: Suomen Uusperheiden Liitto, Suomen Monikkoperheet, Sateenkaariperheet, Adoptioperheet, Familia Club, Lapsettomien yhdistys Simpukka, Käpy-Lapsikuolemaperheet ry, Perhehoitoliitto, Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ja Suomen nuoret lesket ry.

Monimuotoiset perheet verkostolla on yhteinen *Kaikkien perheiden Suomi* -kehittämishanke. Hanke on vaikuttamistyön hanke, jonka tehtävänä on koota tietoa monimuotoisten perheiden kohtaamista ongelmista ja saattaa tämä tieto päättäjien ja lainvalmistelijoiden tietoon. Näin perhepoliittiset päätökset voidaan jatkossa valmistella siten, että ne ottaisivat alusta asti huomioon perheiden monimuotoisuuden todellisuuden. Hankkeen jatkorahoitus on vuosille 2017–2020. Suomen nuoret lesket ry osallistuu hankkeen toimintaan aktiivisesti tuoden oman aihealueensa asiantuntijuuden hankkeen käyttöön.

Suomen nuoret lesket ry on järjestöyhteistyökumppanina tuettuja lomiam järjestävälle lomajärjestöille, joiden kautta haetaan lomiam leskille ja leskiperheille. Yhdistys tiedottaa lomiam aktiivisesti jäsenistölleen. Maaseudun Loma- ja Terveyshuolto ry:n kanssa toiminta on vakiintunutta. Myös muilta tuettuja lomiam järjestäviltä lomajärjestöiltä haetaan lomaviikkoja.

Yhteistyötä tehdään toimijoiden kanssa, jotka järjestävät toimintaa leskille ja leskiperheille tai muutoin kohtaavat heitä työssään. Näitä ovat muun muassa Eläkeliitto, Syöpäjärjestöt, seurakunnat, kriisikeskukset, lapsiperheille suunnatut järjestöt sekä surevia työssään kohtaavat eri alojen ammattilaiset.

Oppilaitosyhteistyössä oppilaitosten opiskelijoille tarjotaan mahdollisuutta suorittaa yhdistyksessä työharjoittelua ja tehdä opinnäytetöitä. Pyydettyäessä Suomen nuoret lesket ry kouluttaa oppilaitoksissa ja yhteistyötahojen tilaisuuksissa suruun, leskeyteen ja surevan kohtaamiseen liittyvistä teemoista. Järjestötoimintaan liittyviä yhteistyökumppaneita ovat Keski-Suomen Yhteisöjen tuki ja Soste ry, joiden jäsen Suomen nuoret lesket ry on.

Toiminnan linjauksien -kaudella yhdistys jatkaa yhteistyötä nykyisten yhteistyökumppaneiden kanssa ja on avoin myös uusille yhteistyökumppaneille ja yhteistyömuodoille.

Viestinnän periaatteet

Tavoitteet

Suomen nuoret lesket ry:n viestinnän tavoite on tiedottaa yhdistyksestä ja sen toiminnasta niin, että se lisää yhdistyksen ja sen toiminnan tunnettavuutta sekä vahvistaa yhdistyksestä syntyvää mielikuvaa asiantuntijaorganisaationa leskeyteen liittyvissä asioissa. Tavoitteena on myös vaikuttaa työikäisten leskien ja heidän alaikäisten lasten oikeudelliseen asemaan ja olemassa oleviin epäkohtiin. Viestinnässä pyritään hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön eri sidosryhmien kanssa.

Viestinnän tavoitteena on myös lisätä yhdistyksen jäsenmäärää ja saada uusia vapaaehtoisia toimijoita. Viestintää toteutetaan Suomen nuoret lesket ry:n toiminta-ajatuksen, vision ja arvojen mukaisesti. Viestinnässä huomioidaan Toiminnan linjaukset -kaudelle sovitut kehittämiskohteet ja tavoitteet.

Ydinviestit

Ydinviestit todentavat Suomen nuoret lesket ry:n Toiminnan linjaus -kauden tavoitteita ja kertovat, mitä yhdistys haluaa itsestään viestiä:

- **Nuori leski:** vertaistuesta voimaa surun keskellä → kutsu yhdistyksen toimintaan
- **Yhteistyökumppanit ja sidosryhmät:** tieto yhdistyksen toiminnasta ja olemassaolosta → kutsu kehittämään yhteistyötä
- **Leskiperheitä työssään kohtaavat:** tieto yhdistyksen toiminnasta ja olemassaolosta → rohkeutta välittää tietoa eteenpäin, kiinnostua kehittämään tietämystään surusta ja surevan kohtaamisesta
- **Ministeriöt ja poliittiset päättäjät:** vaikuttamistoiminnan tavoitteiden esille tuominen ja aktiivinen vaikuttaminen poliittisen päätöksenteon ytimeen → lakiesitysten valmisteluvaiheeseen asiantuntijuusroolin kautta
- **Rahoittajien edustajat:** avoin ja huolellinen raportointi → kehittävä työote

Viestinnän arvot

- **Avoimuus:** tiedotetaan toiminnasta, leskeyteen liittyvistä aihealueista ja yhdistystä koskevista päätöksistä aktiivisesti ja avoimesti
- **Luotettavuus:** yhdistyksen välittämä tieto on luotettavista lähteistä

- **Tasapuolisuus:** viestinnässä huomioidaan tasapuolisesti eri elämäntilanteessa leskeytyneet ja muut kohderyhmät
- **Yhteistyö:** yhdistys tiedottaa aktiivisesti myös muiden toimijoiden leskille järjestämästä toiminnasta
- **Sisäinen viestintä:** Jäsenistölle suuntautuvan viestinnän tärkeimmät keinot Suomen nuoret lesket ry:ssä ovat jäsenlehti, sähköiset jäsenkirjeet, www-sivut ja facebook-sivut. Tiedotusta toteutetaan myös sähköpostiviestien, puhelinkeskusteluiden ja tukimateriaalien kautta. Sisäinen viestinnän tavoitteena on tiedottaa yhdistyksen ja muiden tahojen leskille ja leskiperheille järjestämästä toiminnasta sekä muusta tarjolla olevasta tuesta. Tieto yhdistyksen kokouksista ja niiden päätöksistä välitetään ajoissa ja asianmukaisesti.
- **Ulkoisen viestintä:** Ulkoisen viestinnän keinoja ovat yhdistyksen esitteet, opaskirjaset, www-sivut, Facebook-sivut, sähköinen Utiskirje yhteistyökumppaneille sekä messut ja koulutukset. Tiedotusta toteutetaan myös vastaamalla sähköpostitse ja puhelimitse surevia työssään tai lähipiirissään kohtaavien yhteydenottoihin. Ammattilaisille suunnattua tiedotuskampanjaa toteutetaan vuosittain huomioiden alueellinen tasapuolisuus.

Median haastattelupyyntöihin vastaavat ja lehdistötiedotteet laativat yhdistyksen toiminnanjohtaja tai hallituksen puheenjohtaja. Mikäli jäsenistä tehdään henkilöhaastatteluja tiedotusvälineisiin ja he tuovat haastattelussa esiin yhdistyksen toiminnan, jäseniä ohjeistetaan varmistamaan ennen julkaisua yhdistystä koskevien tietojen oikeellisuus yhdistyksen toiminnanjohtajalta tai hallituksen puheenjohtajalta. Suomen nuoret lesket ry kannustaa jäseniä henkilöhaastattelujen antamiseen ja yhdistyksen toiminnan esille tuomiseen.

Viestinnän tavoitteena on, että yhdistyksen kohderyhmään kuuluvat lesket, leskiperheitä työssään kohtaavat tahot ja muut sidosryhmät saavat tiedon Suomen nuoret lesket ry:stä ja sen toiminnasta. Tavoitteena on välittää kuvaa yhdistyksestä leskiasioiden asiantuntijana, luotettavana yhteistyökumppanina ja toimintaansa kehittävänä yhdistyksenä. Viestinnässä käytetään yhdistyksen logoa, graafista materiaalia ja graafista ohjeistoa sekä rahoittajan logoa.

Toiminnan arviointi

Toiminnan linjaus -kaudella yhdistyksen toimintaa arvioidaan järjestelmällisesti. Sisäistä arviointia jatketaan ja Toiminnan linjaus -kaudella alkaa myös rahoittajan puolelta STEA:n myöntämien yleisavustusten tulosten ja vaikuttavuuden arviointi. Arvioinnit luovat pohjan yhdistyksen toiminnan kehittämiseksi.

Sisäisellä arvioinnilla tarkoitetaan yhdistyksen toiminnan ja toimintatapojen arviointia `yhdistyksen sisällä`. Sisäinen arviointi sisältää työntekijöiden ja hallituksen itsearviointin sekä jäsenistön arvioinnin toiminnasta. Työntekijöiden ja hallituksen itsearviointi toteutetaan

vuosittain Ray:n itsearviointioppaan oppaan pohjalta tehdyn sähköisen kyselytyökalun avulla. Arviointi käydään läpi työntekijöiden ja hallituksen kanssa.

Jäsenistön, vapaaehtoisten ja yhteistyökumppaneiden arviointia kerätään joka toinen vuosi (parittomina vuosina) toteutettavalla kyselyillä sekä tapahtumien palautekyselyillä. Toimintaan osallistuvien määrät ja yhteydenotot tilastoidaan.

Hallinto ja talous

Yhdistyksen rahoituksesta tulee lähes 90 % STEA:n yleisavustuksesta, joka on 226 000 €. Tarkoituksena on toiminnan laajentuessa edelleen hakea yleisavustukseen korotusta tarpeen mukaan. Toiminnan linjaus -kaudella on tarkoitus kasvattaa jäsenmaksujen ja muun varainhankinnan osuutta toiminnan rahoituksesta.

Suomen nuoret lesket ry:n hallituksessa on viisi varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä. Hallituskausi kestää kaksi vuotta. Hallituksen jäsenet ovat eri puolilta Suomea ja tavoitteena on, että hallituksessa on edustettuina erilaiset yhdistyksen kohderyhmät.

Yhdistyksessä työskentelevät kokoaikaisesti toiminnanjohtaja, vertaistoiminnan koordinaattori, järjestökoordinaattori sekä osa-aikaisesti viestintäassistentti. Tavoitteena on kasvattaa työntekijäresurssia tulevaisuudessa siten, että viestintäassistentin työaika olisi myös kokoaikainen. Suomen nuoret lesket ry noudattaa yhdistyksen hallinto- ja taloussääntöä. Kirjanpito hoidetaan ostopalveluna.

Jäsenyys

Yhdistyksen jäseninä ovat työkäiset lesket. Jäseneksi voi liittyä täyttämällä jäsenhakemuksen yhdistyksen www-sivuilla sähköisesti tai lähettämällä jäsenhakemuksen postitse. Hallitus käsittelee ja hyväksyy jäsenhakemukset kokouksissaan. Jäsenetuja ovat yhdistyksen jäsenlehti ja sähköiset jäsenkirjeet, alennettu hinta yhdistyksen tapahtumiin sekä lakineuvonta.

Toiminnan linjaus -kauden tavoitteena on kasvattaa yhdistyksen jäsenmäärää vuosittain 50 henkilöllä. Yhdistykselle on tyypillistä, että kaikki jäsenet eivät sitoudu jäsenyyteen pitkäksi aikaa vaan irtisanovat jäsenyyden elämäntilanteen muuttuessa. Jäsenyydestä ja sen eduista tiedotetaan viestinnässä ja yhdistyksen järjestämässä toiminnassa.

Muut kuin lesket voivat liittyä yhdistyksen kannatusjäseneksi. Yritykset tai yhteisöt voivat liittyä Suomen nuoret lesket ry:n yritysjäseneksi täyttämällä jäsenhakemuksen yhdistyksen nettisivuilla tai ottamalla suoraan yhteyttä yhdistyksen toimistolle. Kannatus- ja yritysjäsenyydestä tiedotetaan aktiivisesti ja kannustetaan yhdistyksen jäseniä kannatus- ja yritysjäsenten hankintaan. Toiminnan linjaus -kaudella on tavoitteena saada vuosittain lisää kaksi (2) yritysjäsentä ja kymmenen (10) kannatusjäsentä entisten jäsenten lisäksi tukemaan yhdistyksen toimintaa.

Vertaistukitoiminta

Leskien vertaistukiryhmät – tavoitteet ja toimintatavat

Vertaistukiryhmät ja muu alueellinen vertaistukitoiminta on Toiminnan linjaus -kauden painopisteenä. Tavoitteena on tukea olemassa olevia nuorten leskien vertaistukiryhmiä niin, että ne jatkavat toimintaansa sekä käynnistää uusia vertaistukiryhmiä. Tavoitteena on saada käynnistettyä vertaistukitoimintaa niille paikkakunnille, joissa tarvetta ryhmämuotoiselle toiminnalle ilmenee. Erityisesti ryhmiä pyritään käynnistämään suuremmille paikkakunnille ja niille alueille, joilta olemassa oleviin ryhmiin on pitkä matka. Tavoitteena on, että nykyiset ryhmät jatkavat toimintaansa ja uusia ryhmiä pyritään perustamaan vuosittain kaksi. Skypen kautta toimivaa vertaisryhmää tarjotaan erityisesti niille leskille, jotka eivät pitkien matkojen vuoksi pysty osallistumaan vertaistukiryhmiin.

Uusille vertaistukiryhmille ja -ohjaajille jaetaan toiminnan tueksi tietopaketti Suomen nuoret lesket ry:stä ja ryhmänohjauksesta sekä ideoita vertaistukiryhmätapaamisten sisältöihin. Vertaistukiryhmäohjaajien jaksamista tuetaan säännöllisellä työnohjauksellisella tuella sekä erilaisilla koulutuksilla, joita toteutetaan osittain yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa. Ryhmien toimintaedellytyksiä tuetaan myös taloudellisesti osallistumalla vertaistukiryhmän toiminnasta aiheutuviin kuluihin esim. tarjoilukulut, tilavuokrat sekä kertaluontoiset toiminta-avustukset tapahtumiin. Taloudellisen tuen määrä sovitaan vuosittain ja se maksetaan tositteita vastaan. Ryhmiä tuetaan myös avustamalla tiedotuksessa ja toimittamalla materiaalia toiminnan tueksi. Jos tarvetta lastenhoidolle vertaistukiryhmän ajaksi ilmenee, yhdistys voi auttaa vapaaehtoisen lastenhoitajan hakemisessa ja kulukorvauksen maksamisessa.

Muu vertaistoiminta – tavoitteet ja toimintatavat

Tavoitteena on järjestää kolme leskien vertaistukiviikonloppua ja yksi leskiperheiden vertaistukiviikonloppu vuosittain. Valtakunnallinen WinkkuWoimaa-nuorten leskien tapaaminen järjestetään myös vuosittain. Alueellisia leskien hyvinvointipäiviä järjestetään kolme vuodessa. Vertaistukiryhmäpaikkakunnilla järjestetään vertaistukipäiviä, joiden avulla käynnistetään tai aktivoidaan vertaistukiryhmien toimintaa. Yhdistyksen vapaaehtoiset ovat myös mukana lomajärjestöjen lomaviikoilla.

Yhdistys ylläpitää nuorten leskien verkkoyhteisöä ja vertaistukipuhelinta, joka toimii ajanvarauksella. Vertaistukipuheluita soittavat työntekijöiden lisäksi vapaaehtoiset puhelintukihenkilöt. Toiminnan linjaus -kaudella verkossa tapahtuvaa tukea kehitetään. Nuorten leskien verkkoyhteisö uudistetaan ja sen käyttöä pyritään lisäämään.

Suomen nuoret lesket ry voi toimia yhteistyökumppanina eri tahoille, jotka järjestävät toimintaa esimerkiksi sururyhmiä leskille ja leskiperheiden lapsille ja nuorille. Säätiörahoituksen turvin yhdistys järjestää myös itse lasten sururyhmiä.

Vapaaehtoistoiminta

Yhdistyksen vapaaehtoiset ovat lähes kaikki itse leskiä. He toimivat vertaistukiryhmien ohjaajina, puhelintukihenkilöinä ja kokemuskouluttajina. Vapaaehtoisena yhdistyksessä voi toimia myös lomajärjestöjen järjestämille leskien ja leskiperheiden lomaviikoille ohjaamassa vertaistukiryhmätapaamisia. Lisäksi muutama vapaaehtoinen toimii paikallisen vertaistukiryhmän lastenhoitajana. Vapaaehtoisten määrää pyritään lisäämään ja tehtäväkenttää laajentamaan. Toiminnan linjaus -kaudella pyritään siihen, että vapaaehtoinen toimii myös vertaistukiviikonlopun toisena ohjaajana.

Vapaaehtoisille tarjotaan vuosittain mahdollisuutta koulutukseen, työnohjaukseen ja virkistykseen. Suomen nuoret lesket ry kartoittaa säännöllisesti vapaaehtoisten tarpeita ja toiveita toteuttamalla kyselyn vapaaehtoisille joka toinen vuosi. Vapaaehtoisten koulutusta ja tukea kehitetään tulosten pohjalta. Koulutusta, tukea ja virkistystä vapaaehtoisille voidaan toteuttaa yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa.

Vaikuttamis- ja asiantuntijatoiminta

Yhdistys tekee vaikuttamistoimintaa leskien ja leskiperheiden juridiseen, taloudelliseen asemaan ja tuen saatavuuteen liittyvien epäkohtien esille tuomiseksi ja poistamiseksi. Suomen nuoret lesket ry on aktiivisesti mukana *Kaikkien perheiden Suomi* -hankkeen työssä ja pitää esillä yhdistyksen omia vaikuttamistoiminnan aiheita ja tuo oman asiantuntemuksensa leskiin ja leskiperheisiin vaikuttavissa aihealueissa.

Suomen nuoret lesket ry on järjestämässä vuosittain Surukonferenssia, jonka tavoitteena on lisätä tietoutta surusta ja surevan tukemisesta sekä tuoda esille suomalaista kuolemaan liittyvää tutkimustietoa. Konferenssin kautta halutaan tarjota läheisensä menettäneille ja surevia työssään kohtaaville mahdollisuus vuorovaikutukseen. Konferenssi on suunnattu sosiaali- ja terveydenhoitoalan, opetus- ja kasvatustieteen alan ja seurakuntien työntekijöille, muille surevia työssään kohtaaville, läheisensä menettäneille sekä surua ja kuolemaa tutkiville tahoille ja asiantuntijoille.

Suomen nuoret lesket ry antaa tarvittaessa lausuntoja ja välittää leskien näkökulmia lasten edunvalvonta-asioihin liittyen. Yhdistys tiedottaa jäseniään lasten edunvalvonta-asioista sekä antaa tukea ja neuvoja yksittäisille jäsenille. Yhdistys pitää säännöllisesti yhteyttä Maistraattien tiedotus- ja kehittämissyksikköön välittäen tietoa leskiperheiden näkökulmasta sekä esittää tarpeen saada maistraateille yhtenäiset ohjeet lasten edunvalvonta-asioihin.

Suomen nuoret lesket ry toimii asiantuntijana leskeytymiseen liittyvissä asioissa julkisen sektorin toimijoiden keskuudessa, erilaisissa työryhmissä ja esiintyy asiantuntijana tiedotusvälineissä. Yhdistys kouluttaa leskeyteen ja surevan tukemiseen liittyvissä teemoissa. Yhdistys ottaa kantaa ja välittää tietoa mahdolliseen keskusteluun leskeneläkkeistä ja muista leskeyteen liittyvistä etuuksista.

Vaikuttamistoiminnan keskeiset aiheet

Leskeneläkkeen epäkohdat

Tällä hetkellä leskeneläke evätään leskeltä, jos hän on alle 50-vuotias ja parilla ei ole yhteistä lasta. Samoin eläke evätään, jos lapseton avioliitto oli kestänyt alle viisi vuotta, tai leski oli avioliittoa solmiessaan yli 50- vuotias. Avioliitto ei tuo oikeutta leskeneläkkeeseen lainkaan, vaikka parilla olisi yhteisiä lapsia.

Suomen nuoret lesket ry esittää leskeneläkkeen ikärajan ja avioliiton kestoon liittyvien aikarajojen poistamista. Samoin yhdistys esittää, että avioliitto tulee rinnastaa avioliittoon silloin kun parilla on yhteisiä lapsia. Kelan leskeneläkkeen lisäosaa tulisi korottaa, että kaikki lesket saisivat kohtuullisen eläkkeen, riippumatta kuolleen puolison työhistoriasta.

Toiminnan linjauksen alkaessa perhe-eläkkeiden muutostarpeita selvittänyt työryhmä on antanut lausuntonsa perhe-eläkkeiden muutostarpeista, mutta perhe-eläkelain muutosesitystä ei ole tehty. Selvitystyöryhmän esityksessä oli yhdistyksen ajama muutos ikärajojen poistamisesta, joka toisi leskeneläkeoikeuden kaikille työikäisille leskille. Toisaalta lausunnossa esitettiin leskeneläkkeen muuttamista määrääkiseksi, joka olisi heikennys osalle leskeytyneistä. Kun perhe-eläkelain muutosesitys etenee käsittelyyn, yhdistys ottaa esitykseen kantaa tavoitteidensa mukaisesti.

Lapseneläkkeen epäkohdat

Perhe-eläkelaki ei takaa lapseneläkettä kaikille vanhempansa kuoleman kautta menettäneille lapsille. Tällä hetkellä vanhempansa menettänyt lapsi voi kuolleen vanhempansa syntyperän ja asuinmaan perusteella jäädä kokonaan ilman lapseneläkettä. Tilanne syntyy silloin, kun lapsen kuollut vanhempi ei ole asunut Suomessa ja hänelle ei ole näin kertynyt eläkettä Suomessa. Kuolleen vanhemman asuinmaan lainsäädäntö saattaa olla sellainen, että eläkettä ei vanhemman menettäneelle lapselle myönnetä. Kelakaan ei myönnä lapselle lapseneläkettä, jos kuollut vanhempi ei ole asunut Suomessa. Elatustukeakaan ei tässä tilanteessa vanhemman kuolemasta johtuen ole oikeutta vaan vanhempansa kuoleman kautta menettänyt lapsi jää kokonaan vaille tukea elatukseensa.

Suomen nuoret lesket ry esittää, että perhe-eläkelakia on muutettava siten, että lapsella on huoltajansa kuoleman jälkeen aina subjektiivinen oikeus Kelan lapseneläkkeeseen riippumatta kuolleen vanhemman syntyperästä ja työskentely- tai asuinmaasta. Vaihtoehtoisesti tilanne voidaan korjata muuttamalla elatustukilakia siten, että vanhempansa menettäneellä lapsella on oikeus elatustukeen, jos hän ei saa lapseneläkettä.

Suomen nuoret lesket ry on tehnyt yhteistyössä muiden lapsiperhejärjestöjen kanssa edellä mainittuun lapseneläkkeen epäkohtaan liittyvän kannanoton *Vanhempansa kuoleman kautta menettäneiden lasten yhdenvertainen kohtelu edellyttää lakimuutosta*. Yhteistyössä

kansanedustaja kanssa on valmisteltu kirjallinen kysymys aiheesta. Kannanotto on lähetetty myös työryhmälle, joka selvittää asumisperustaisen sosiaaliturvan kohdentumista kansainvälisissä tilanteissa. Asian etenemistä seurataan ja ollaan yhteydessä työryhmään pitäen lainmuutos tarvetta esillä.

Lapsen vanhempansa kuoleman jälkeen työeläkejärjestelmän kautta saama eläke määräytyy kuolleen vanhemman työhistorian ja tulojen mukaan (osuus kuolleen vanhemman laskennallisesta eläkkeestä. Tästä syystä lapsen työeläkelain nojalla saama eläke saattaa olla hyvin pieni, jos kuollut vanhempi on ollut vähän työelämässä. Vaikka Kelalta on näissä tapauksissa mahdollista saada lisäosaa, lapseneläke saattaa jäädä hyvin pieneksi.

Suomen nuoret lesket ry esittää, että Kelan eläkkeen lisäosaa tulisi korottaa niin, että kaikki leskiperheiden lapset saisivat kohtuullisen eläkkeen, riippumatta kuolleen vanhempansa työhistoriasta. Myös lapseneläkkeen laskentaperusteita tulisi korjata siten, että lapsen eläkeosuutta laskettaessa ei huomioitaisi täysi-ikäisiä sisaruksia, jotka eivät omaa eläkeosuuttaan enää saa.

18-vuotiaalle nuorelle oikeus opiskelijaeläkkeeseen työeläkejärjestelmän kautta

Eläkevakuutuskassojen lapsille maksamat eläkkeet päättyvät pääsääntöisesti lapsen tultua täysi-ikäiseksi. Tässä vaiheessa suurin osa nuorista asuu vielä kotona ja opiskelee, eikä heillä ole juurikaan omia tuloja. Leskiperheen taloudellista tilannetta vaikeuttaa vielä se, että lesken omaa eläkettä tarkistetaan ja se usein päättyy tai ainakin pienenee nuorimman lapsen täytettyä 18 vuotta. Opintotuki kotona asuvalle nuorelle on myös hyvin pieni.

Suomen nuoret lesket ry esittää, että työeläkejärjestelmän kautta maksettaviin perhe-eläkkeisiin tulisi saada jatkoeläkettä päätoimisen opiskelun perusteella toisen asteen opintojen loppuun saakka.

Työeläkejärjestelmän kautta maksettavien perhe-eläkkeiden muutostarpeita selvittänyt työryhmä on esittänyt selvityksessään, että opiskelijaeläkettä maksettaisiin myös työeläkejärjestelmän kautta 18 – 20 -vuotiaille päätoimisesti opiskeleville. Tämä esitys on Suomen nuoret lesket ry:n kannanoton mukainen.

Leskeneläkkeen vaikutus opintotukeen ja aikuiskoulutustukeen

Tällä hetkellä leskeneläke lasketaan tuloiksi, kun leski hakee opintotukea ja aikuiskoulutustukea. Epäoikeudenmukaiseksi tilanteen tekee se, että opiskelijan puolison ollessa elossa, hänen tulojaan ei tukea haettaessa huomioida. Leskeneläke on tarkoitettu korvaamaan kuolleen puolison tuloa, joten siihen tulisi suhtautua samoin kuin elossa olevan puolison tuloon.

Suomen nuoret lesket ry esittää, että leskeneläkettä ei tulisi huomioida tulona opintotuen määrää laskettaessa.

Holhoustoimilain muuttaminen

Leskiperheen lapsi merkitään holhousrekisteriin, jossa hänellä on omaisuutta yli 20 000 euroa. Holhousrekisterissä olevan lapsen omaisuuden käyttäminen on rajattua ja sen käytöstä on tehtävä vuosittainen selvitys maistraatille. Nykyiset laskentaperusteet aiheuttavat sen, että hyvinkin pienet rahavarat voivat johtaa rekisterimerkintään. Laskentaperusteita tulisi muuttaa siten, että varallisuudeksi lasketaan vain todellisuudessa käytössä olevat rahavarat. Luvanvaraiset oikeustoimet edellyttävät lupien hakemista maistraatilta. Nämä luvat ovat maksullisia ja niihin kuluu siten lapsen varallisuutta.

Suomen nuoret lesket ry esittää, että lain vaatimien lupien on oltava alaikäisen lapsen kohdalla maksuttomia.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö on yhteistyössä maistraattien kanssa laatinut oikeusministeriölle ehdotuksen holhoustoimesta annetun lain säännösten sujuvoittamisesta. Ehdotus pitää sisällään useita mahdollisuuksia holhoustoimen normien purkamiseksi ja asiakkaiden hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Mm. alaikäisen edunvalvonnan merkitsemistä holhousasioiden rekisteriin esitetään harkinnanvaraiseksi sellaisissa tapauksissa, joissa alaikäisen omaisuus koostuu pääasiassa sellaisesta omaisuudesta, jonka luovuttaminen on luvanvaraista. Myös lupasäännöstöä ehdotetaan uudistettavaksi. Strategiakauden alkaessa holhoustoimilain muuttamisesta ei ole tehty vielä lakiesitystä.

Maistraattien toiminnan yhdenmukaistaminen vähemmän leskiperheitä kuormittavaksi

Lapsen edunvalvontaan liittyvien lupa-asioiden käsittelyajat maistraateissa vaihtelevat. Tämä vaikeuttaa esimerkiksi asunnonvaihtoa. Eri maistraateilla eri puolilla Suomea on erilaisia käytäntöjä lasten edunvalvontaan liittyen.

Suomen nuoret lesket ry esittää, että käsittelyajoille tulisi määrätä maksimiaika, jota kauemmin käsittely ei saa kestää. Maistraattien toimintatavat on yhtenäistettävä siten, että holhoustoimilakiin pohjautuvat toimintatavat ja ohjeet ovat samanlaiset koko maassa.

Suomen nuoret lesket ry on tehnyt pitkäkestoisesti yhteistyötä Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön kanssa. Yksikköön on viety tiedoksi leskien kokemia epäkohtia ja heidän esittämiään kehitysehdotuksia lasten edunvalvontaan liittyen. Ohjaus- ja kehittämissyksikkö on ottanut näitä huomioon päivittäessään materiaalejaan ja ohjeistuksiaan. Yhteistyötä jatketaan edelleen. Maistraattien hallintoon on tulossa uudistus, joka osaltaan yhtenäistää käytäntöjä.

Leskiperheille kotipalvelua riittävän pitkäkestoisesti

Kotipalvelulla tarkoitetaan asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. (Sosiaalihuoltolaki § 19)

Kotipalvelua annetaan alentuneen toimintakyvyn, erityisen perhetilanteen, sairauden, synnytyksen, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn perusteella niille, jotka tarvitsevat apua selviytyäkseen edellä mainituista tehtävistä. Perhetilanteella tarkoitetaan mm. vanhempien eroa, perheenjäsenen kuolemaa, kaksosten syntymää.

Suomen nuoret lesket ry esittää, että leskiperheen tulee saada kotipalvelua riittävästi ja riittävän pitkäkestoisesti asuinpaikasta riippumatta.

Yhdistyksen jäseniä tiedotetaan oikeudesta kotipalveluun ja kannustetaan sitä Sosiaalihuoltolain nojalla tarvittaessa vaatimaan.

Leskille ja leskiperheiden lapsille on tarjottava psykososiaaliset palvelut

Leskien ja leskiperheiden tarvitsemien psykososiaalisten palveluiden saatavuus vaihtelee paikkakunnittain. Varsinkin lasten tukipalveluissa on paljon kehitettävää. Tällä hetkellä Kelan korvaama psykoterapia edellyttää diagnoosia. Puolison ja toisen vanhemman kuolema tuo haastetta työssäjaksamiseen ja usein myös työssäkäyntiin liittyviin käytännön asioihin.

Suomen nuoret lesket ry esittää, että kriisiapua tulisi aktiivisesti tarjota aina perheenjäsenen kuollessa. Psykologi- ja perheneuvolapalvelut tulisi olla saatavilla koko maassa kohtuullisen ajan puitteissa. Lasten erityistarpeet on huomioitava kaikissa tukimuodoissa. Perheenjäsenen kuolema on kriisitilanne, jonka tulisi aina oikeuttaa Kelan korvaamaan psykoterapiaan. Kaikissa tukimuodoissa on huomioitava surun pitkäkestoisuus. Tukea tulee olla tarvittaessa saatavilla vuosienkin kuluttua menetyksestä. Leskien töihin paluuta ja työkykyä puolison kuoleman jälkeen tulee tukea työelämän joustoilla ja järjestelyillä.

Oikeus tukeen ja työelämän joustoihin kriisitilanteissa ovat myös Kaikkien perheiden Suomi hankkeen poliittisena tavoitteena ja näitä teemoja pidetään esillä yhteistyössä hankkeen tuella. Hoitosuositus omaisen tukemiseen perheenjäsenen kuoleman jälkeen on valmistunut.

Nykytilan arviointi ja toiminnan linjausten suunta

Nykyisyys:

Toiminta: vertaistukitoimintaa työikäisille leskille ja pienimuotoisesti myös leskiperheiden lapsille

Vapaaehtoiset: vapaaehtoisia yhdistyksessä 34, jotka toimivat vertaistukiryhmien ohjaajina, puhelintukihenkilöinä ja kokemuskouluttajina. Vapaaehtoiset ovat itse aiemmin leskeytyneitä, lukuun ottamatta lastenhoitajia vertaisryhmissä. Vapaaehtoisille tarjotaan koulutusta ja työnohjauksellista tukea säännöllistä.

Henkilöstö: kolme kokoaikaista työntekijää ja yksi osa-aikainen työntekijä. Työaikaresurssi on pieni suhteessa työkenttään, työntekijöiden kuormittumisriski olemassa.

Rahoitus: lähes 90 % VEIKKAUS/STEA, loppuosa koostuu jäsenmaksuista, osallistumismaksuista, painotuotemyynnistä, kaupunki- ja säätiöiden avustuksista.

Yhteistyö: Surujärjestöt, Monimuotoiset perheet verkosto, Suomen Mielenterveysseura, Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö, seurakunnat, lomajärjestöt ja muut järjestöt. Tämän hetkisen toiminnan kannalta olennaisimmat yhteistyötahot ovat mukana. Lisäksi yhteiset hankkeet Monimuotoiset perheet verkoston ja surujärjestöjen kanssa.

Kouluttaminen/asiantuntijuus: Surukonferenssi sekä muutamia koulutuksia järjestetään vuosittain opiskelijoille / ammattilaisille. Lisäksi joitakin opiskelijoiden vierailuja sekä messuille osallistumisia. Median yhteydenotot lisääntyneet ja artikkeleita ja materiaaleja ammattilaisille.

Viestintä: jäsenlehti, sähköiset jäsenkirjeet, leskiopas, lapsiopas, Facebook, yhdistyksen nettisivut, oma esite ja surujärjestöjen esite sekä sähköinen uutiskirje yhteistyökumppaneille. Tiedotuskampanjoita toteutetaan resurssien mukaan

Laatu: joka toinen vuosi toteutetaan jäsenkysely, yhteistyötahojen kysely ja vapaaehtoisten kysely, itsearvioinnit vuosittain. Palautekyselyt toteutetaan joka tapahtuman jälkeen. Toiminnan laatu arvioitu on palautteissa arvioitu hyväksi.

Tunnettavuus: tunnettavuus lisääntynyt, yhdistys löydetään pääasiassa nettisivujen kautta.

Vaikuttamistoiminta: Vaikuttamistoimintaa on perhe-eläkelainsäädäntöön, lasten edunvalvontaa ja surevien tukeen liittyen. Kaikkien perheiden Suomi hankkeen myötä vaikuttamistoiminta on laajentunut, yhdistyksen tunnettuus aihealueensa asiantuntijana lisääntynyt ja vaikuttamistoimintaa toteutetaan enemmän yhteistyössä.

Toiminnan linjausten suunta:

Toiminta: Vertaistukitoimintaa tarjotaan edelleen työikäisille leskille ja leskiperheille. Maantieteellinen kattavuus huomioidaan ja toimintaa tehdään kohdennetummin eri ryhmille. Tiivistä yhteistyötä edelleen surujärjestöjen ja muiden tahojen kanssa. Kehittynyt ja laadukas verkkotuki tavoittaa yhtä paljon leskiä kuin vertaistukiryhmät.

Vapaaehtoiset: Vapaaehtoisten määrä kasvanut ja heitä toimii useilla alueilla: vertaistukiryhmät, vertaistukiviikonloput, lomaviikot, puhelintukihenkilöt ja kokemuskouluttajat. Vapaaehtoisten koulutus ja tuki säännöllistä ja laadukasta. Yhdistyksellä on koulutettuja kokemusasiantuntijoita eri puolella Suomea.

Henkilöstö/hallinto: Oma yhdistys leskille myös tulevaisuudessa, yhdistyksessä neljä kokoaikaista työntekijää, tiivistä yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa hankkeissa.

Rahoitus: Tavoitteena, että yhdistyksen omarahoitusosuus lisääntyy. Varainhankintaa kehitetään: jäsenistö, kannatusjäsenet, yritykset.

Yhteistyö / verkostot: Entisten yhteistyötahojen lisäksi myös paikallista yhteistyötä, kansainvälisen toiminnan kartoittaminen ja aktivoiminen.

Kouluttaminen / asiantuntijuus: Asiantuntijuus leskiasioissa yhdistyksen vahvuus. Säännöllisiä koulutuksia ja tiedollisia materiaaleja tarjotaan ammattilaisille.

Viestintä: Ulkoinen ja sisäinen viestintä on suunnitelmallista. Sähköinen viestintä on olennaista. Sosiaalista mediaa ei käytetä vertaistuen muotona vaan se on yhdistyksen tiedottamiskanava. Verkkotuki tapahtuu yhdistyksen omilla sivuilla ja omissa itse hallinnoimissa järjestelmissä.

Laatu: Toiminta arvioidaan laadukkaaksi, arviointi eri kohderyhmiltä säännöllisesti.

Tunnettavuus: Yhdistys ja sen toiminta tunnetaan hyvin kohderyhmien ja ammattilaisten keskuudessa.

Vaikuttamistoiminta: Yhdistys tekee vaikuttamistoimintaa aina kulloinkin ajankohtaisista aiheista Toiminnan linjaus -kauden painopisteiden mukaisesti.

Suomen nuoret lesket ry:n SWOT-analyysi

VAHVUUDET

- kokemus ja asiantuntijuus leskityössä
- leskitoiminnan tarve
- monipuoliset yhteistyötahot ja toimijat
- innokkuus `sydämellä` mukana
- aktiiviset toimijat
- toimintamuodot ja tukimateriaalit luotuna, osallistujien kokemukset myönteisiä
- pysyvä rahoitus, avustuksen tason nousu
- yhdistyksen tunnettavuus ja arvostus

HEIKKOUEDET

- nykyiset resurssit rajoittavat toiminnan laajentamista
- toimintaa ei pystytä järjestämään maantieteellisesti tasapuolisesti ja kattavasti
- yhdistyksellä melko vähän vapaaehtoisia
- suhteessa laajaan työkenttään ja leskien määrään työntekijäresurssia on vähän
- työntekijöiden työssä kuormitusriski

MAHDOLLISUUDET

- mahdollisuus vaikuttaa leskien oikeudelliseen asemaan ja epäkohtiin
- mahdollisten vapaaehtoisten määrä suuri, aktivointi haaste, vapaaehtoistyön eri väylät ”mitä minä hyödyn vapaaehtoisena toimisesta (esimerkiksi CV)”
- leskityön ainutlaatuisuus
- sosiaalisen median hyödyntäminen
- valtakunnalliset tunnetut yhteistyötahot, resurssien yhdistäminen

UHAT

- rahoituksen loppuminen / riittämättömyys
- vapaaehtoisia ei saada rekrytoitua lisää
- yhdistyksen jäsenten vaihtuvuus ja lyhytaikainen jäsenyys